

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ «ΚΥΡΙΤΣΗΣ»

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΕΚΘΕΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Κείμενο:

Γιατί είναι σημαντικό το «κοινωνικό κεφάλαιο»

Κάθε κοινωνία περιλαμβάνει δίκτυα και θεσμούς που ενισχύουν την εμπιστοσύνη και την αμοιβαιότητα μεταξύ των πολιτών. Πρόκειται για το λεγόμενο «κοινωνικό κεφάλαιο», έναν όρο που έκανε σοβαρά την εμφάνιση του στην πνευματική και πολιτική σκηνή πριν από περίπου μία δεκαετία.

Η ποσότητα κοινωνικού κεφαλαίου που διαθέτει μία χώρα δεν είναι σταθερή, αλλά μεταβάλλεται ανάλογα με την ιστορική περίοδο. Έτσι π.χ. οι ΗΠΑ τα τελευταία έτη βιώνουν μια σημαντική πτώση σε όλους τους δείκτες του κοινωνικού κεφαλαίου – από τη συχνότητα με την οποία όλα τα μέλη μιας οικογένειας κάθονται να φάνε μαζί μέχρι το αν οι πολίτες πιστεύουν ότι μπορούν να έχουν εμπιστοσύνη στους συμπολίτες τους. Αντίθετα σε άλλες χώρες, όπως η Δανία, η Σουηδία, η Ολλανδία και η Ιαπωνία, πολλές μορφές κοινωνικού κεφαλαίου έχουν σημειώσει αύξηση. Έτσι το ποσοστό των Ολλανδών που ανέφερε ότι εμπιστεύεται τους περισσότερους συμπολίτες του αυξήθηκε από 44% το 1981 σε 60% το 2001.

Υπάρχουν πολλοί λόγοι για τους οποίους το μέγεθος του κοινωνικού κεφαλαίου που διαθέτει μια χώρα είναι σημαντικό. Σε άρθρο του στη βρετανική επιθεώρηση «Prospect» ο Halpern παρουσιάζει ορισμένους απ' αυτούς.

Κατ' αρχάς μελέτες που έχουν γίνει από την Παγκόσμια Τράπεζα και άλλους οργανισμούς δείχνουν ότι το κοινωνικό κεφάλαιο- και ιδιαίτερα η εμπιστοσύνη – έχει σημαντικές συνέπειες στην οικονομική ανάπτυξη. Πολλοί μάλιστα υποστηρίζουν ότι έχει μεγαλύτερες συνέπειες στους ρυθμούς ανάπτυξης από ό,τι η παιδεία. Αυτό το γεγονός εξηγεί τις οικονομικές επιδόσεις χωρών υψηλής κοινωνικής εμπιστοσύνης, όπως οι σκανδιναβικές, οι «Τίγρεις» της Νοτιοανατολικής Ασίας και η Κίνα. «Το κοινωνικό κεφάλαιο και η εμπιστοσύνη», γράφει ο Halpern, «αποτελούν το γράσο στους τροχούς της οικονομίας, επιταχύνοντας τη ροή της πληροφόρησης και μειώνοντας το κόστος συναλλαγής». Στις αγορές όπου δεν υπάρχει εμπιστοσύνη μεταξύ αγοραστών και πωλητών, οι συναλλαγές καθυστερούν από το φόβο ανάληψης ρίσκου και από τις πολύπλοκες νομικές διαδικασίες.

Ακόμα και η υγεία επηρεάζεται από το κοινωνικό κεφάλαιο. Η μακροβιωσιμότητα και η ψυχική υγεία επηρεάζονται από το μέγεθος και την ποιότητα των κοινωνικών δικτύων. Έτσι μια έρευνα στις ΗΠΑ έδειξε ότι οι άντρες και οι γυναίκες που ήταν κοινωνικά απομονωμένοι είχαν πολύ μεγαλύτερες πιθανότητες να πεθάνουν μέσα στα επόμενα 9 έτη σε σχέση με αυτούς που είχαν ισχυρότερους κοινωνικούς δεσμούς.

Ανάλογες είναι και οι συνέπειες στην εγκληματικότητα και την παιδεία. Γειτονίες όπου επικρατεί μεγάλος βαθμός κοινωνικής συνεκτικότητας και εμπιστοσύνης παρουσιάζουν χαμηλότερους δείκτες εγκληματικότητας. Και έρευνες από τις ΗΠΑ και τη Βρετανία δείχνουν ότι σε περιοχές όπου υπάρχει μεγάλη ενασχόληση με τα κοινά από τους κατοίκους, τα παιδιά έχουν καλύτερες επιδόσεις στα σχολεία.

Όμως το κοινωνικό κεφάλαιο το οποίο διαθέτει μια κοινωνία δεν παραμένει αμετάβλητο. Με την πάροδο του χρόνου μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί. Ο μεγαλύτερος παράγοντας μείωσης του κοινωνικού κεφαλαίου φαίνεται να είναι η

οικονομική ευμάρεια. Αυτή ενθαρρύνει την ιδιωτικοποίηση της κατανάλωσης που μας στερεί την ευχαρίστηση μιας κοινωνικής ζωής. Αντί να συζητούμε με τα παιδιά μας για το ποίο τηλεοπτικό πρόγραμμα θα παρακολουθήσει η οικογένεια, βάζουμε μια τηλεόραση σε κάθε δωμάτιο και έτσι λύνουμε το πρόβλημα.

Ένας άλλος πολύ σημαντικός παράγοντας μείωσης του κοινωνικού κεφαλαίου είναι οι οικονομικές ανισότητες. Οι ανισότητες διαρρηγνύουν τον κοινωνικό ιστό με αποτέλεσμα να μειώνεται η εμπιστοσύνη μεταξύ των πολιτών.

Ανάλογες είναι και οι επιπτώσεις της μετανάστευσης. Η ύπαρξη εθνοτικής και πολιτισμικής ανομοιογένειας σε μια κοινωνία αποδυναμώνει τους δεσμούς εμπιστοσύνης που υπάρχει μεταξύ των μελών της. Αυτό οδηγεί στην υπομόνευση του κράτους πρόνοιας, της λαϊκής υποστήριξης για κοινωνικές παροχές με αποτέλεσμα τη διεύρυνση των οικονομικών ανισοτήτων.

Του ΤΑΚΗ ΜΙΧΑ- (Πηγή: ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ- 08/08/2005)

Παρατηρήσεις:

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις.

(25 μονάδες)

B.

1. Να εξηγήσετε σε μια παράγραφο (70-80 λέξεων) γιατί η ύπαρξη εθνοτικής και πολιτισμικής ανομοιογένειας σε μια κοινωνία αποδυναμώνει τους δεσμούς εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών της.

(10 μονάδες)

2. Να δείξετε τον τρόπο/ους και τα μέσα πειθούς στην δ' παράγραφο του κειμένου.

(6 μονάδες)

3. Να εξηγήσετε τη διάρθρωση (τρόποι συνοχής και συνεκτικότητας) των τριών τελευταίων παραγράφων του κειμένου.

(8 μονάδες)

4. Να εξηγήσετε τον τρόπο/ους ανάπτυξης της β' παραγράφου του κειμένου.

(5 μονάδες)

5. Να γράψετε τα αντώνυμα των λέξεων: ενισχύουν, πτώση, καθυστερούν, ευμάρεια, διαρρηγνύουν, διεύρυνση.

(6 μονάδες)

Γ. Έκθεση

Θέμα

Να υποθέσετε ότι με αφορμή το άρθρο συζητάμε στην τάξη σας για το πόσο σημαντικός παράγοντας για την ευημερία μιας κοινωνίας είναι το «κοινωνικό κεφάλαιο». Καλείστε, μεταξύ άλλων, να δείξετε (σ' ένα άρθρο 500-600 λέξεων που θα φιλοξενηθεί στη σχολική σας εφημερίδα) την αναγκαιότητα αύξησης του «κοινωνικού κεφαλαίου», ιδιαίτερα στη σημερινή εποχή της κυρίαρχης ατομιστικής και υλιστικής νοοτροπίας και να διερευνήσετε αν και κατά πόσο το κίνημα του εθελοντισμού αποτελεί μια δυναμική συνιστώσα του.

(40μονάδες).

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!